

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Torronsuon kansallispuistosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoitus on perustaa valtion omistamille maille Tammelan kunnassa Torronsuon kansallispuisto, jotta voitaisiin rauhoittaa tämä Etelä-Suomen suurin luontaiset olonsa säilyttänyt suoalue, joka samalla myös on laajin ja parhaiten kehittynyt Rannikko-Suomen kermikeidasvyöhykkeen suoalueista. Esityksellä pantaisiin tältä osin täytäntöön valtioneuvoston vuonna 1978 tekemä periaatepäätös uusien kansallispuistojen perustamisesta.

Valtioneuvosto on vuonna 1985 tarkentanut periaatepäätöstä päättämällä perustettavan Torronsuon kansallispuiston yksityiskohtaisesta rajauksesta. Periaatepäätöksen mukainen kansallispuiston tavoitepinta-ala on noin 3 250 hehtaaria. Valtiolle tähän mennessä hankitut alueet, pinta-alaltaan noin 2 550 hehtaaria, on tarkoitus nyt rauhoittaa kansallispuistoksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Perustettavaksi ehdotettu Torronsuon kansallispuisto on Rannikko-Suomen kermikeidasvyöhykkeellä. Alueelle luonteenomaisia ovat avoimet tai harvakseltaan kitukasvuisia mäntyjä kasvavat, karut rämeet ja nevat. Alueella on puolenkymmentä erillistä, hyvin kehittyntä keidassuota. Keitaiden keskuksille ovat tunnusomaisia laajat allikkoalueet. Torronsuo on Rannikko-Suomen kermikeidasvyöhykkeen laajin ja geomorfologisesti parhaiten kehittynyt suoalue. Se on samalla koko Etelä-Suomen suurin vielä luonnontilainen suoalue.

Torronsuon alueen luonnon monipuolisuutta lisäävät suon reunusmetsät ja saarekkeet, joista vain osa on valtion omistamilla mailla. Ehdotettuun kansallispuistoon kuuluu osa aikoinaan lasketusta Talpianjärvestä. Järveä on linnuston suojelun kannalta tarkoitus parantaa

kunnostamalla. Samalla parannetaan järvenrantapeltojen viljeltävyyttä.

Torronsuo on tärkeä pohjoisen suolintulajiston suojelulle. Sekä Torronsuo että Talpianjärvi ovat hanhien ja muun vesilinnuston muuton aikaisia levähdyspaikkoja.

2. Asian valmistelu

Torronsuo kuului vuonna 1973 tehtyyn ympäristönsuojelun neuvottelukunnan ehdotukseen Suomen kansallispuistoverkon kehittämistä. Torronsuon kansallispuisto oli ehdotuksen mukaan 3 700 hehtaarin laajuinen. Kansallispuistokomitea (komiteanmietintö 1976:88) ehdotti Torronsuon kansallispuiston perustamista noin 3150 hehtaarin laajuisena. Kanta-Hämeen vuonna 1984 vahvistetussa I vaiheesutukaavassa Torronsuon alue on osoitettu SU1-alueeksi (luonnonsuojelulain, 71/23, nojalla

perustettavaksi tarkoitettu suojelualue) 3 069 hehtaarin laajuisena.

Valtioneuvosto teki 24 päivänä helmikuuta 1978 periaatepäätöksen Torronsuon kansallispuiston perustamisesta noin 3 000 hehtaarin laajuisena. Valtioneuvosto tarkensi periaatepäätöstä päättämällä 19 päivänä joulukuuta 1985 perustettavan kansallispuiston yksityiskohtaisesta rajauksesta. Tavoitepinta-alaksi, johon maanhankinta on siitä lähtien perustunut, tuli noin 3 250 hehtaaria. Tätä vastaava rajaus ilmenee esityksen liitteenä olevasta kartasta.

Esityksestä on pyydetty lausunto maa- ja metsätalousministeriöstä, metsähallitukselta, Hämeen lääninhallitukselta, Kanta-Hämeen seutukaavaliitolta, Tammelan kunnalta ja Uudenmaan-Hämeen metsälautakunnalta.

Lausunnoissa puollettiin esitystä. Tammelan kunta ja Uudenmaan-Hämeen metsälautakunta pitivät tärkeänä, että oikeus talviteihin kansallispuiston sisällä oleviin metsäsaarekkeisiin säilytetään. Metsähallitus ja maa- ja metsätalousministeriö ehdottivat, että Tammelassa oleva Liesjärven kansallispuisto yhdistettäisiin Torronsuon kansallispuistoon.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Torronsuon kansallispuistoa varten hankitut alueet ovat metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa. Kansallispuiston perustamisella ei ole välittömiä organisatorisia vaikutuksia.

Kansallispuiston kehittämistä varten on tarkoitus laatia metsähallituksessa hoito- ja käyttösuunnitelma. Alueelle suuntautuvaa retkeilyä on tarpeen ohjata, jotta retkeilystä ei aiheutuisi haittaa alueen luonnolle eikä yksityisille kiin-

teistöille. Kansallispuiston opastuskeskuksen tarve selvitetään samalla kuin Tammelan Liesjärven kansallispuiston opastuksen kehittämistarve. Tällöin tutkitaan myös, olisiko järkevää yhdistää Liesjärven kansallispuisto Torronsuon kansallispuistoon. Matkailijain ja retkeilijain opastamiseen sekä alueen valvontaan ja kunnostamiseen tarvitaan henkilöstöä ja määrärahoja. Ne pyritään ottamaan huomioon ehdottamalla määrärahoja vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kansallispuiston noin 2 550 hehtaarin pinta-alasta on kitu- ja joutomaita noin 2 450 hehtaaria ja metsämaita noin 100 hehtaaria. Metsämailla olevan puuvaraston suuruus on noin 10 000 m³. Valtiolle ostettu alue on ollut vahvistetun seutukaavan nojalla taloudellisen toiminnan ulkopuolella. Kansallispuiston perustaminen vaikuttaa varsin vähän valtiontalouteen.

Tammelan kunnan metsäverotuloihin lain hyväksyminen ei vaikuttaisi, sillä Torronsuon alueen tultua luonnonsuojelualueeksi valtio korvaa kunnalle luonnonsuojelulain 5 a §:n nojalla alueen metsäntuottoa vastaavan metsäverotulon vähentymisen.

Kansallispuiston eteläosassa on noin 10 hehtaarin laajuinen vahvistettu kaivosalue petaliitinmineraalin louhimista varten. Suojelualueen rauhoitussäännöksissä on tarkoitus sallia esiintymän mahdollinen louhintä. Mineraalia riittää vain muutamaksi vuodeksi ja sitä louhittaisiin vain talvisin. Louhosalue on tarkoitus liittää kansallispuistoon louhinnan ja siistimistöiden päätyttyä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Torronsuon alue Tammelan kunnassa on tarkoitus rauhoittaa, jotta voitaisiin suojella tätä Etelä-Suomen suurinta luontaiset olonsa säilyttäneitä suoaluetta, joka samalla on parhaiten kehittynyt ja laajin Rannikko-Suomen

kermikeidasalue. Aluetta suojelemalla edistetäisiin myös ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta. Torronsuon alueelle perustetaan luonnonsuojelulain mukainen erityinen suojelualue, kansallispuisto.

2 §. Kansallispuiston rajat on merkitty hallituksen esitykseen kuuluvan lakiehdotuksen liitteessä olevaan karttaan.

Pykälään on otettu myös Torronsuon kansallispuiston rajan käymistä ja merkitsemistä koskeva säännös, joka on asiallisesti samansisältöinen eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/81) 6 §:n kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö on 15 päivänä kesäkuuta 1982 tehnyt päätöksen eräiden valtion omistamille alueille perustettujen luonnonsuojelualueiden rajojen merkitsemisestä (449/82). Tarkoitus on, että Torronsuon kansallispuiston rajat merkitäisiin tämän päätöksen mukaisesti.

3 §. Pykälään on otettu säännös luonnonsuojelua valvovan viranomaisen haltuunotto-oikeudesta. Säännös on samansisältöinen edellä mainitun vuoden 1981 lain 8 §:n kanssa.

4 §. Pykälä vastaa mainitun vuoden 1981 lain 9 §:ää. Säännöksen mukaan voitaisiin myös kansallispuistoon välittömästi rajoittuva, valtion omistukseen siirtynyt alue ympäristöministeriön päätöksellä liittää luonnonsuojelu-alueeseen. Tässä momentissa tarkoitetaan lähinnä niitä kansallispuiston ulkopuolelle jääviä alueita, jotka kuuluvat valtioneuvoston 19 päivänä joulukuuta 1985 tekemän periaatepäätöksen mukaiseen Torronsuon tavoiterajauksessa määritellyyn alueeseen.

5 §. Kansallispuiston rauhoitusmääräyksistä säädetään luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin nojalla asetuksella. Lisäksi on tarpeen säätää asetuksella muun muassa kansallispuiston käytön ja muun hoidon järjestämisestä.

eella on tarkoitus kieltää sellaiset toimet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Niinpä alueella ei muun muassa saisi ojittaa eikä sieltä saisi ottaa maa-aineksia. Sinne ei saisi rakentaa rakennuksia, teitä eikä laitteita. Siellä ei myöskään saisi tappaa, pyydystää eikä hätyyttää eläimiä eikä ottaa tai vahingoittaa kasveja taikka kasvinosia. Näistä säännöksistä säädettäisiin kuitenkin, kuten yleensäkin luonnonsuojelualueiden kielto- ja säännöksistä, poikkeuksia, jotka ovat tarpeellisia kansallispuiston hoidon ja käytön takia. Tärkein poikkeus on, että sallitaan Talpianjärven, joka on tärkeimpiä Suomen lintuvesistä, säilyttämisen edellyttämä kunnostus. Tämä merkitsee alueen luontaisen kehityksen palauttamista. Lisäksi voitaisiin paikallisten asukkaiden sallia ajaa alueella hirveä tätä metsästettäessä. Kansallispuiston eteläosassa saisi siellä olevaa petaliittimineraalia louhia ja tehdä louhimiseen liittyviä muita töitä.

Kansallispuistossa täytyy rajoittaa jokamiehenoikeuteen perustuvaa telttailua ja leiriytymistä sekä osassa aluetta lintujen pesimisaikana myös liikkumista.

Määräykset siitä, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä Torronsuon kansallispuistossa, on tarkoitus ottaa kansallispuiston järjestyssääntöön. Määräyksiin kuuluvat yhtäältä asetuksen säännöksiin perustuvat rauhoitusmääräykset ja toisaalta määräykset, jotka valtio maanomistajana on sekä oikeutettu että velvollinen antamaan luonnonsuojelualueittensa käytöstä.

Kansallispuiston hoitoa ja käyttöä varten on tarkoitus laatia hoito- ja käyttösuunnitelma.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Asetuksella, jonka luonnos on esityksen liitteenä, säädetään tarkemmin kansallispuiston rauhoitusmääräyksistä. Kansallispuiston alu-

3. Lain voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

L a k i

Torronsuon kansallispuistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammen kuntaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Torronsuon kansallispuisto.

2 §

Kansallispuistoalue

Torronsuon kansallispuiston alueen pinta-ala on noin 2 550 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

Kansallispuiston rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvien osien, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan kansallispuistoon kuuluville maa-alueille. Kansallispuiston raja vesialueella merkitään vain karttaan.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä on erikseen määrätty.

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella

ja kansallispuiston vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin Torronsuon kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä kansallispuistosta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on Torronsuon kansallispuiston rajojen sisällä, tulee valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

Jos kansallispuistoon rajoittuva alue tulee valtion omistukseen, se voidaan liittää kansallispuistoon ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Kaj Bärlund*

LIITE TORRONSUON KANSALLISPUISTO

Tammik. 2024 06,09

Asetus Torronsuon kansallispuistosta

Annettu Helsingissä

päivänä

kuuta 1989

Ympäristöministerin esittelystä säädetään 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 2 §:n 2 momentin ja Torronsuon kansallispuistosta päivänä kuuta 1989 annetun lain (/89) 5 §:n nojalla:

1 §

Kiellot

Torronsuon kansallispuistossa ei saa:

- 1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä;
- 2) ottaa maa-aineksia eikä ojittaa metsää tai suota;
- 3) ottaa taikka vahingoittaa puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia;
- 4) tappaa, pyydystää tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangkaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää, kerätä tai hätyyttää selkärangattomia eläimiä; eikä
- 5) leiriä tai tehdä avotulta.

Kansallispuistossa on kielletty muutkin toimet, jotka saattavat vaikuttaa epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eläin- tai kasvilajien säilymiseen.

2 §

Sallitut toimet

Torronsuon kansallispuistossa saa kansallispuiston luonteen mukaisesti:

- 1) rakentaa alueen hoitoa, valvontaa ja tutkimusta sekä yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja;
- 2) poimia marjoja ja sieniä;
- 3) palauttaa asianmukaisin toimin alueen luontaisen kehityksen edellyttämän luonnontilan;
- 4) ryhtyä pelastuspalvelun ja palontorjunnan vaatimiin toimiin; sekä
- 5) kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä.

Paikoissa, jotka on määrätty hoito- ja käytösuunnitelmassa, saa kansallispuistossa leiritä tilapäisesti ja tehdä tilapäisen avotulen.

Kokonaan kansallispuistoalueen ympäröimän alueen, jota valtio ei omista, omistajalla tai haltijalla on oikeus talvitieyhteyteen alueen kansallispuistoalueen kautta.

3 §

Luonnonvarojen taloudelliseksi hyödyntämiseksi sallitut toimet

Torronsuon kansallispuiston eteläosassa olevan petaliittilöydöksen taloudelliseksi hyödyntämiseksi saa löydöstä koskevan valtauksen alueella metsähallituksen määräämin ehdoin louhia mineraalia ja tehdä muita louhinnan edellyttämiä töitä.

4 §

Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

Torronsuon kansallispuistossa saa kansallispuiston luonteen mukaisesti metsähallituksen luvalla:

- 1) entistää ja pitää kunnossa rakennuksia ja rakennelmia sekä pitää kunnossa kulkuväyliä sekä sähkö- ja puhelinlinjoja ja -laitteita;
- 2) kerätä metsäpuiden käpyjä ja siemeniä sekä ottaa metsänjalostukseen tarvittavia kasvinosia;
- 3) ajaa hirveä sitä metsästettäessä;
- 4) tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta taikka opetusta varten tappaa tai pyydystää eläimiä ja vähäisessä määrin kerätä kasveja ja niiden osia, eläinten pesiä sekä kivennäisnäytteitä;
- 5) vähentää kasvi- tai eläinlajien yksilöiden lukumäärää, jos laji on lisääntynyt liikaa tai käynyt muuten vahingolliseksi; sekä

6) tutkia aluetta geologisesti ja etsiä malmeja.

5 §

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Torransuon kansallispuiston hoitoa ja käyttöä varten on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma. Kansallispuisto voidaan hoitoa ja käyttöä varten jakaa erilaisiin osiin.

Hoito- ja käyttösuunnitelman perusteet (*runkosuunnitelman*) vahvistaa ympäristöministeriö. Runkosuunnitelmaa vahvistaessaan ministeriö määrää, mitkä runkosuunnitelman nojalla laadittavat *erityissuunnitelmat* on alistettava ministeriön vahvistettaviksi.

Ympäristöministeriö voi runkosuunnitelmasa sallia muitakin kuin 2—4 §:ssä tarkoitettuja toimia, jotka ovat Torransuon kansallispuiston luonteen mukaisia ja joita sen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää.

6 §

Erityisiä säännöksiä

Säännökset, joiden nojalla eräät toimet kansallispuiston alueella sallitaan, eivät perusta

laajempaa oikeutta kuin asianomaisella muuten on.

Torransuon kansallispuiston rauhoitussäännökset tulevat voimaan, kun sen rajojen määramistoimitus on saatettu loppuun.

7 §

Kansallispuiston hallinta

Torransuon kansallispuistoa hallitsee ja hoitaa metsähallitus.

8 §

Tarkemmat määräykset ja ohjeet

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa ympäristöministeriö.

Ohjeet Torransuon kansallispuiston rajojen määraamisestä antaa maanmittaushallitus.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

LIITE TORRONSUON KANSALLISPUISTON RAJAUS
VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEN MUKAAN